

LUNDS
UNIVERSITET

Varför väljer så få tjejer tekniska utbildningar?

UNA TELLHED, DOCENT I PSYKOLOGI, LUNDS
UNIVERSITET

Könssegregerad arbetsmarknad

Horisontell: Kvinnor och män i olika yrkesområden

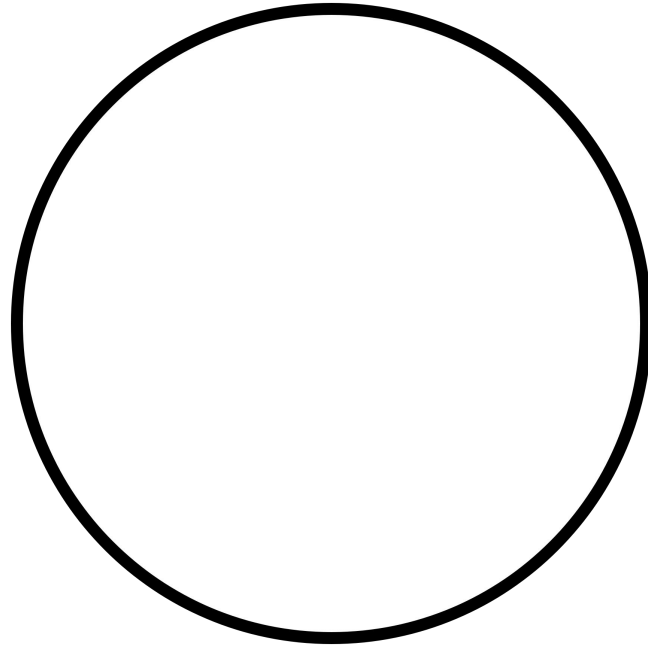
Vad spelar könssegregeringen för roll?

Problematiser från olika perspektiv:

- Samhällsperspektiv
- Arbetsgivarperspektiv
- Individperspektiv

Gottfredssons theory of circumscription

Könssegregeringen i Sverige

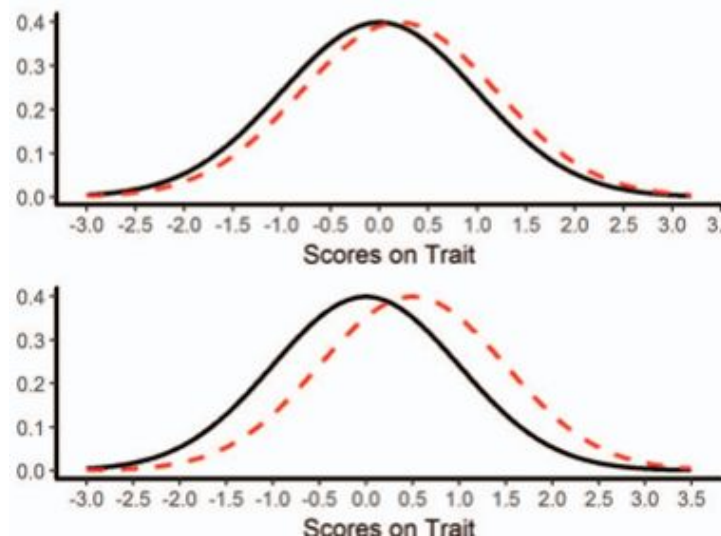
Sveriges arbetsmarknad är starkt könssegregerad, även i en internationell jämförelse

Psykologisk könslikhet

Sammanställningar av forskning visar *könslikhet* på de flesta psykologiska variabler (Hyde et al., 2019).

Könssegregeringen på arbetsmarknaden kan alltså inte förklaras av könsskillnader i lämplighet för yrken

Forskningsfrågan

Varför utvecklar pojkar och flickor så pass olika yrkesintressen och gör olika utbildningsval? Vilka är de viktigaste förklarande psykologiska faktorerna?

Detta undersöker forskargruppen Psychological Research on Gender Segregation (PROGS) vid Lunds universitet.

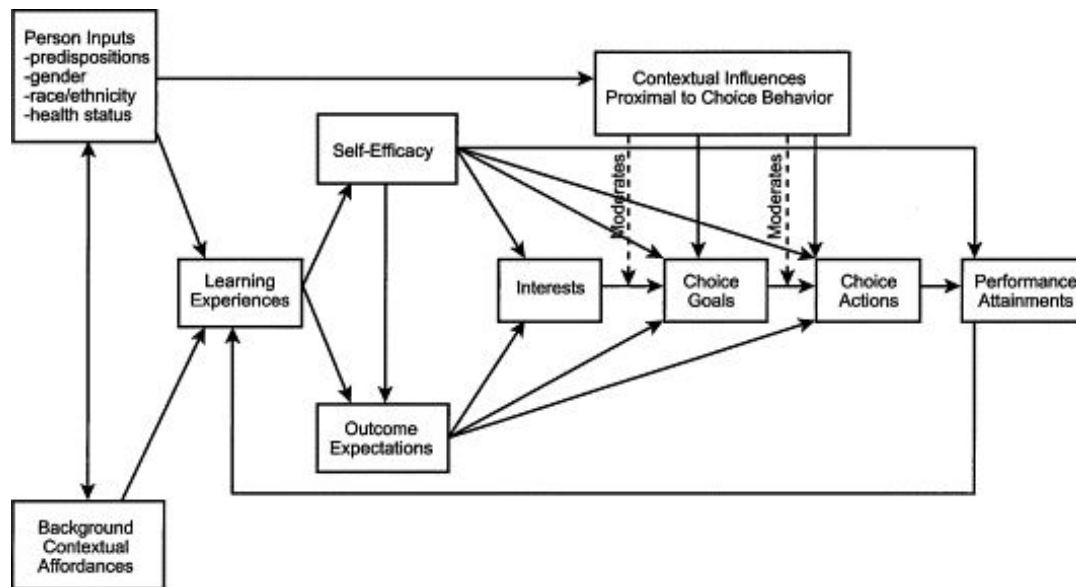

Projektets metod

- Finansierat av Forte i två projekt.
- I ett projekt deltog 2600 svenska skolelever, hälften i åk 9 på högstadiet och hälften i åk 3 på gymnasiet.
- Enkät med en uppföljning ett år senare, om elevernas utbildningsval.
- Statistisk analys kring vad som bäst förklarar könsskillnader i yrkesintresse och utbildningsval.
- Korrelationsstudie (ej kausalitet).

Social cognitive career theory

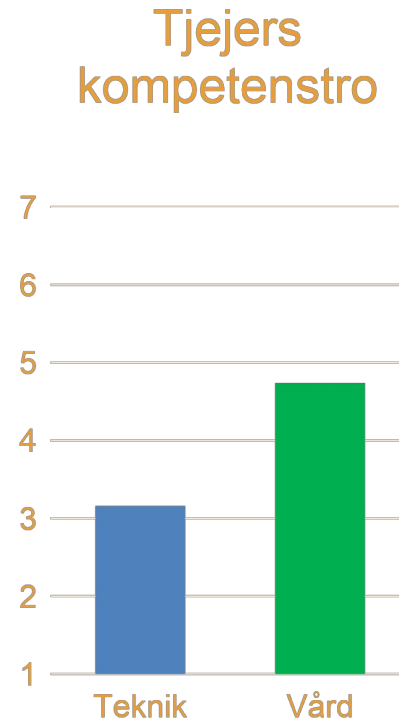
Lent, Brown, & Hackett, 1994

Tjejer– stereotyp kompetenstro

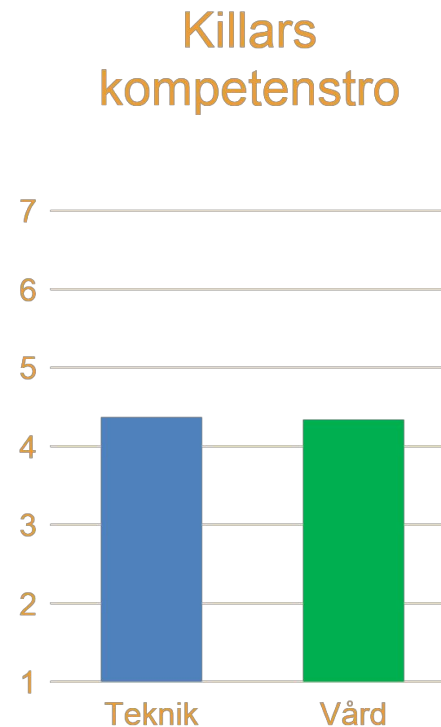
Unga kvinnor skattade sin kompetens lägre för stereotyp maskulina områden (t ex teknik, ingenjör).

Detta förklarade deras lägre intresse för tekniska utbildningar och mindre benägenhet att välja dem (Tellhed et al., 2017; 2018)

Killar – stabilt självförtroende

Till skillnad från de unga kvinnorna så skattade de unga männen sin kompetens stabilt över alla områden (Tellhed et al., 2017; 2018).

Könsstereotyper

Män stereotypas som mer kompetenta än kvinnor, och kvinnor som varmare än män (stereotype content model, Fiske et al., 2002; 2016).

Stereotypernas innehåll härstammar från könsrollerna (social role theory, Eagly, 1987)

Svenska skolbarn tänker könsstereotyp

I nya, ännu opublicerade, data ser vi att svenska skolbarn i ÅK6 och ÅK8 är medvetna om:

- könsegregeringen på arbetsmarknaden
- stereotyper om könsstereotypa förmågor.
- Själva stereotyperar män och kvinnors förmågor olika
- och associerar könsstereotyp på "implicita test"

Stereotypnot

När en grupp betraktas som sämre på något så kan det ge upphov till *stereotypnot*. Hotet kan bland annat försvåra individens bedömning av hur duktig hen är på området (Tellhed & Adolfsson, 2018).

Hur utvecklas vår kompetenstro?

Enligt Bandura (1977) så utvecklas vår kompetenstro genom:

- Prestationserfarenheter (lyckas, misslyckas)
- Uppmuntran
- Förebilder
- Känsloupplevelser

Hur kan vi stärka tjejers kompetenstro gällande teknik?

I ett nytt projekt, finansierat av Forte, studerar vi om skolans digitaliseringsreform, där programmering nu står på schemat, kan stärka flickors kompetenstro för teknik. Vi utvärderar dessutom interventioner för skolbarn i samarbete med LTH:s kunskapscenter Vattenhallen.

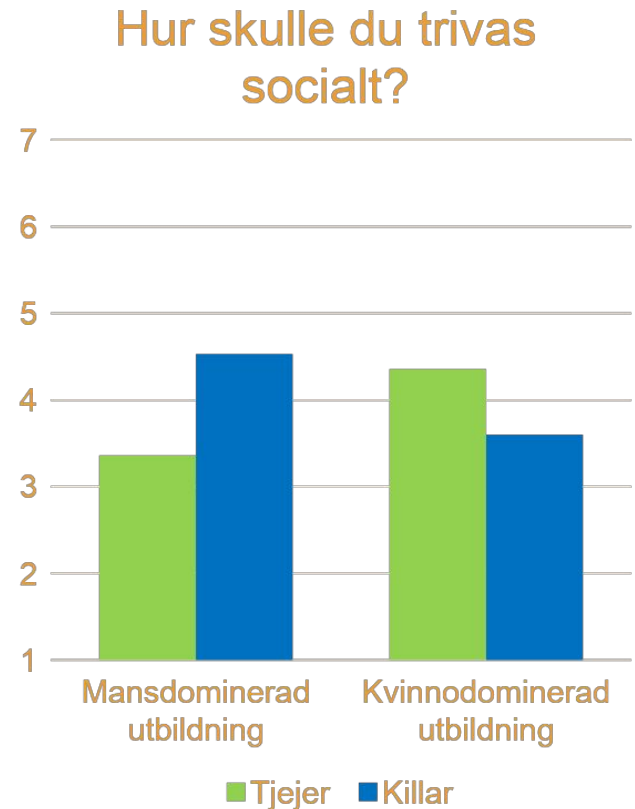
<http://www.psy.lu.se/klart-du-kan-koda>

Könsskillnader i förväntad trivsel

Ungdomarna trodde att de skulle trivas bättre socialt på en utbildning som dominerades av deras kön.

Det bidrog också till att förklara könsskillnader i intresse för utbildningar (Tellhed et al., 2017).

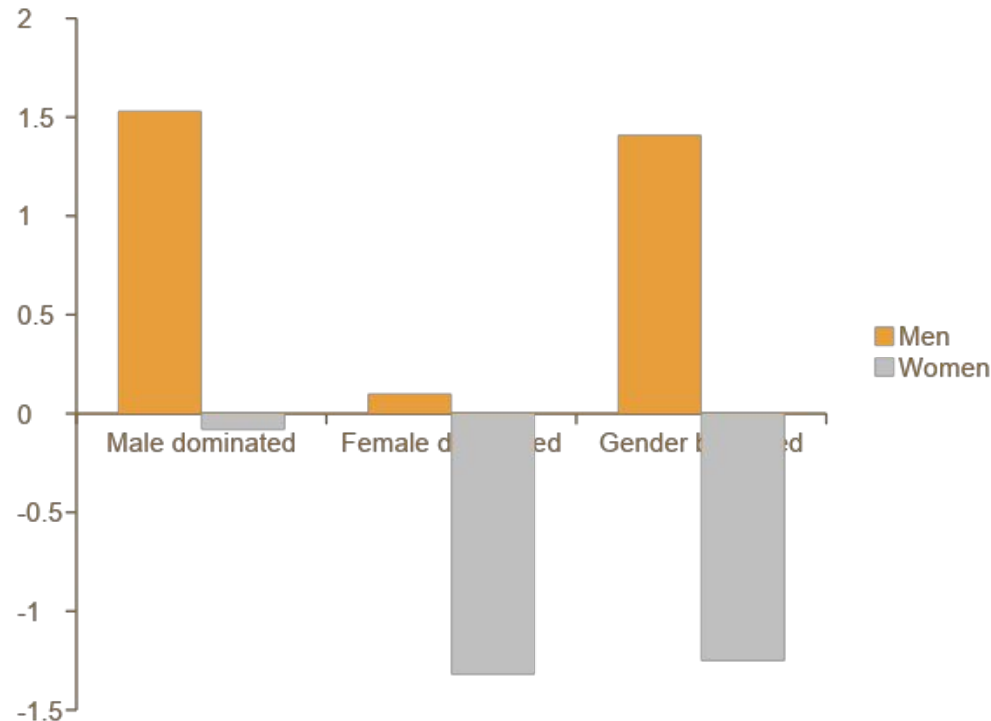
Homosocialitet-privat könssegregering

De flesta, särskilt unga, är
”homosociala” d.v.s. föredrar
att umgås vänskapligt med
personer av samma kön.

Känsla av samhörighet utifrån kön bland högskolestuderande

Studenter som är i könsmajoritet på sin utbildning har oftare en könstypisk samhörighet (homosociala), jämfört med studenter som är i könsminoritet

Hur jobba med förebilder?

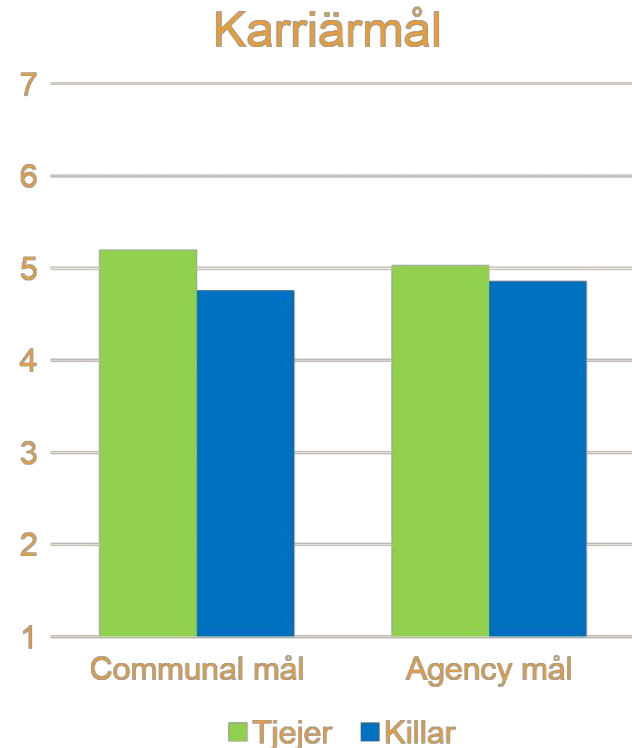
- Enstaka kvinnliga förebilder kan sänka kvinnors intresse för mansdominerade yrken, men
- en grupp av kvinnliga förebilder kan stärka unga kvinnors förväntade trivsel på en mansdominerad utbildning och därmed öka deras intresse (Giese et al., 2017).

Viss könsskillnad i viljan att hjälpa

Unga kvinnor skattade lite högre "communal" yrkesmål (vilja att hjälpa) än unga män.

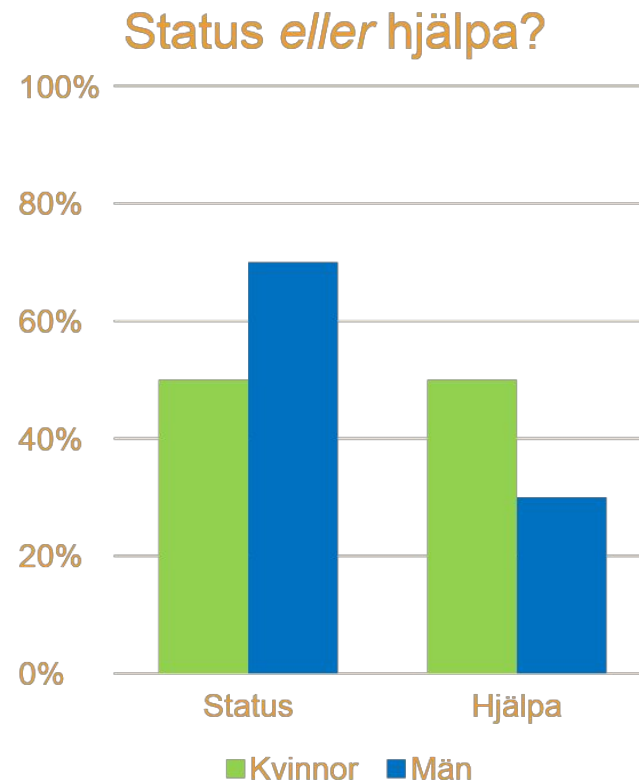
Det saknades könsskillnader i "agencymål" (önskan om status, Tellhed et al., 2018).

Hellre status än hjälpa

När ungdomarna tvingades välja mellan att uppfylla statusmål *eller* att fokusera på att hjälpa andra och göra gott i sitt yrkesliv så valde de flesta status.

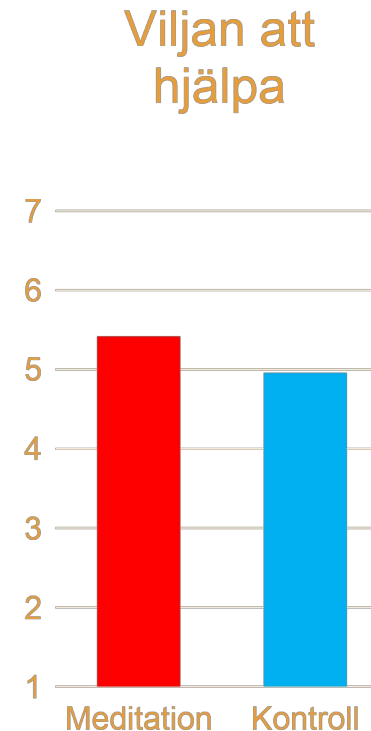
Fler män än kvinnor föredrog status (Tellhed et al., 2018).

Meditation ökar viljan att hjälpa

Tio minuters “loving kindness” meditation gjorde att skolungdomar skattade sin vilja att göra gott och hjälpa högre jämfört med en kontrollgrupp (Tellhed et al., 2021).

Huvudreferenser

Tellhed, U., & Adolfsson, C. (2018). Competence and confusion: How stereotype threat can make you a bad judge of your competence. *European Journal of Social Psychology*, 48(2), 189-197.

Tellhed, U., Bäckström, M., & Björklund, F. (2017). Will I fit in and do well? The importance of social belongingness and self-efficacy for explaining gender differences in interest in STEM- and HEED-majors. *Sex Roles*, 77, 86–96.

Tellhed, U., Bäckström, M., & Björklund, F. (2018). The role of ability beliefs and agentic vs. communal career goals in adolescents' first educational choice. What explains the degree of gender-balance? *Journal of Vocational Behavior*, 104, 1-13.

Tellhed, U., Sollvén, A., Tamas, A., & Hägerklint, E. (2021). *Loving-kindness meditation increases communal career goals in youth*. Manuscript submitted for publication

LUNDS
UNIVERSITET